

Algas lk 371

Jaaniil arvati olevat vägi

Muistsel ajal oli Jaan ilmselt püham ja kõikvõimsa väega, kelle poole pöörduiti palvega: "Puhas, püha Jaanikene! Hoi minu karjatõbrast kodu tullen, karja minnen! Õpeta sa puhma taaden, karja haljast heina sööma, hoi mõtsan kahju eest, mõtsan kurja elaja eest! Puhas, püha Jaanikene, luba lehmile piima!"

See on selge näide ristiusu ja paganluse segunemisest ning kooseksisteerimisest eestlaste vaimuilmas.

Hilisem Jaan on juba nagu tavaline inimene, kellest käib laul:

*Jaani läks jaanitulele
neidusida näppamaie,
kurduskaelu kiskumaie.
Jaanikene, poisikene,
istu maha mätta peale...*

Jaanipäeva paiku sündinud poisilapsed on tihti endale nimeks saanud Jaan. Helme ja Tarvastu kandis kutsuti neid aga Jaani toodud, Jaani lasteks.

Levinud komme oli visata Jaani jaanipeol õhku, too pidi siis õlut või viina välja tegema. Tartumaal oli komme, et kui taluperemees oli Jaan, anti seal jaanilaupäeval kõigile tulijatele õlut.

Jaanipäeva hommikul Jaani jalga kinnisidumine oli samuti laialt tuntud tava. Jaan kas seoti voodi külge ega päästetud enne lahti, kui mees pidi viina andma, või pandi jalad omavahel kammitsasse. Jaanid võisid ka ise kingitusi saada. Raplast ja Märjamaalt on teada, et "...jaaniapäeval seoti Jaanide jalad kinni, sidumiseks võeti enamiste asi, mis Jaanile kingituseks oli määratud, nagu säärepaelad jne."

Jaanipäeva hommikul võib Jaan kogu eluks õnnelikuks saada, kui kinnisilmi ütleb, milline ilm väljas on. Kui ta eksib, siis teeb ta end ise õnnetuks.

PIRET ÕUNAPUU

Eesti Rahva Muuseumi teadur

Juhatame suve sisse Juurus ja Mahtra sõjaväljal

Mahtra Talurahvamuseumi ja Juuru vallavalitsuse koostöös kujuneb tänavuse suve tippsündmuseks pühapäeval, 21. juunil toimuv atraktiivne Mahtra päev.

Kell 20 algaval kontserdil esinevad Revali kammermeeskoor Hirvo Surva juhatusel, ansambel Ultima Thule ja laulja Siiri Sisask. Vaheteks te Eduard Vilde romaanist "Mahtra sõda" valib ja loeb näitleja Ago-Endrik Kerge.

Teekond algab kell 15 Juuru kiriku juurest 19. sajandi talu- ja mõisainimeste rõivastusest inspireeritud kostümeeritud jalgsirännakuga Juurust Mahtrasse (5 km). Sealjuures tehakse peatused kõikide aja- ja kultuurilooliste hoonete ja paikade juures, mis tee äärde jäävad. Igas peatuspaigas ootab rändajaid üllatus, mida pakuvad hoonete ja paikade valdajad.

Rännak lõpeb orienteeruvalt kell kuus Mahtras Adra Mihkli kase juures, kus loetakse luulet ja lauldakse Mahtra meeste mälestuseks ning muuseumi hea käekäigu toetuseks.

Matkal saavad osaleda kõik, nii lapsed kui täiskasvanud, kes kannavad ajastukohast kostüümi ja on kella kolmeks Juuru kiriku juurde tulnud.

Rännakul osalemine annab võimaluse soetada odavam pääse õhtusele kontserdile. Sööki-jooki saab muretseda kohapealt, kaasa võib võtta ka oma leivakoti.

Mälestusmärk Mahtra sõjas langenutele.

Päev lõpeb Mahtra sõjaväljal suure heategevuskontserdiga "Mis maa see on...". Kontserdi piletimüügist saadav tulu läheb muuseumile muusealide hoiutingimuste parandamiseks. Teenitud rahast olulisemgi on muusikute ja näitlejate üldsusele saadetud sõnum, et eestlaste püsiväärtus rahvakultuuri näol vajab ka kohtadel märksa enam riiklikku tähelepanu ja hoidmist.

Pärast südaööd süüdatakse sõjaväljal suur jaanituli ja lüüakse tantsu ansambli Tuulelöötsutajad saatel.

Päeva kava on koostatud nii, et see sobib suurepäraselt nii lastele kui täiskasvanuile ja lähtub muuseumiaasta juunikuu motost "Lastega Eestimaale".

Tule ise ja võta pere või sõber kaasa ning alusta suve mõnusa rännaku ja kauni kontserdiga Mahtras! Täiendav teave tel 484 4199; 484 1005.

TIIA-HELLE SCHMITTE

Mahtra Talurahvamuseumi direktor

SOODUSKAMPAANIA

Juunikuus kõik rahvusvärvides lipud ja mastivimplid

-10%

SÜNNIPÄEVAPAKKUMINE

15. juunil tähistame Lipuvabriku 15. sünnipäeva uue müügiesinduse avamisega TÜRi tn 3, sissepääs tänava poolt

KÕIK TOOTED

-15%

LIPUVABRIK

aastast 1994

Türi 3, Tallinn
www.lipuvabrik.ee
tel 668 4270